CZĘŚĆ XXXIX — № 27. ROK 20 — (1849.)

TYGODNIK

PETERSBURSKI

GAZETA URZĘDOWA

KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we WTORKI i PIĄTKI. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena: ROCZNA w Rossyi z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli. PÓŁROCZNA 8 rubli srebrem.

PIĄTEK, $\frac{15}{27}$ KWIETNIA.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, $\frac{14}{26}$ KWIETNIA.

Reskrypt CESARSKI *do P. Ministra Dworu* CESARSKIEGO, *dany w Moskwie, 3 Kwietnia 1849.*

Xiążę Piotrze, synu Michała. «Ze szczególném i najżywszém zadowoleniem oglądałem rozpoczęte pod przewodnictwem waszém a teraz szczęśliwie ukończone roboty ku rozszerzeniu i wyporządzeniu Kremlewskiego pałacu MOJEGO. Ten kunsztowny utwor sztuki budowniczej będzie nową dostojną ozdobą miłej MI starożytnej Stolicy, tym bardziej iż w zupełności jest odpowiednim gmachom go otaczającym, uświęconym dla NAS i z połączonych z niemi wspomnień wieków ubiegłych i z wielkich wypadków historyi ojczystej. Idąc za myślą MOJĄ we wszystkich częściach utworu tego, nawet w nowo-dodanych, Sztuka umiała uchować odróżniający charakter dawnej, istotnie Ruskiej architektury, zastosowując je obok tego do obecnych potrzeb, do postępu i smaku naszych czasów, a główne powodzenie w tak trudném i tak szczęśliwie do końca doprowadzoném dziele, JA przypisuję wam, waszej stałej, nigdy niezmiennej troskliwości o wszystko, co się wam ode MNIE poleca, waszemu czynnemu i przezornemu nadzorowi nad ścisłém wypełnieniem MOICH zamiarów. Miło MI w niniejszym razie, jak i w wielu innych i w tym samym dniu, kiedy za błogosławieństwem Najwyższego, w wielkie święto Zmartwychwstania Chrystusa Pana, poświęcony został odnowiony przez NAS i powiększony Dom MOICH przodków, wynurzyć wam i spółpracownikom waszym MOJE szczególne zadowolenie i wdzięczność. W dowod takowych przesyłam wam trzy brylantami ozdobione złote medale, odbite na pamiątkę dzisiejszej uroczystości. Jeden z nich macie przywdziać sami, a dwa drugie wręczyć Wielkiemu Ochmistrzowi Dworu Xięciu Urusow i Marszałkowi Dworu baronowi Bode, którzy tak gorliwie wam dopomagali i w zupełności usprawiedliwili MOJE zaufanie. Podobne medale złote i srebrne, polecam wam rozdać według spisu urzędnikom i artystom którzy uczęstniczyli w budowaniu i wyporządzaniu pałacu Kremlewskiego, oraz pracownikom, podobnie jak w roku 1839, przy odnowieniu Pałacu Zimowego w Petersburgu. Ten nowy znak honorowy niech będzie zachowany w rodzinach i u potomków, nieprzestając przypominać o pracach tak znakomitym uwieńczonych skutkiem i o MOJEM zadowoleniu.

«Pozostaję na zawsze wam przychylnym i wdzięcznym.»

Przez Rozkaz dzienny CESARSKI w Wydziale Cywilnego Zarządu z dnia 3 Kwietnia dany w Moskwie, najłaskawiej podwyższeni do rang: Rzeczywistego Radzcy Tajnego, Radzcy Tajni, Senatorowie: *Bohdanowski*, *Łubianowski*, xiążę *Oboleński 1* i Członek Rady Państwa *Koczubej 2.* — Radzcy Tajnego, Rzeczywiści Radzcy Stanu: Cywilny Gubernator Wołogodzki *Wołchowski*, Kurator Moskiewskiego Naukowego Okręgu *Gołochwastow 1* i Starsi Radzcy Ministerstwa Spraw Zagranicznych *Struwe 3* i *Łabęcki 2.* — Rzeczywistego Radzcy Stanu, Radzcy Stanu: Zostający przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych *Rudniew*, Vice-Gubernatorowie: Taurycki *Braiłko* i Tulski *Baranowicz*, Szambelani: Referent (Производитель дѣлъ) Kancellaryi Sekretarza Stanu do przyjmowania prośb zanoszonych do Tronu *Frołow 1* i Sprawujący interessa przy Dworze Badeńskim *Ozierow 1*, obaj z pozostaniem Szambelanami, Marszałek Gubernijalny Smoleński pułkownik xiążę *Drucki-Sokoliński.* — Zostają mianowani: Członkiem Konsul-

tacyi Ministerstwa Sprawiedliwości Ober-Prokuror 2 Departamentu Rządzącego Senatu Rzeczywisty Radzca Stanu *Podczaski*, Vice-Dyrektorem Departamentu Gospodarczego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych dla zawiadywania sprawami urządzenia Gospodarstwa miejskiego Naczelnik oddziału tegoż Departamentu Radzca Kolleg. *Milutin.* — Dyrektor Wydziału Skarbu i dochodów stałych w Kommisyi Rządowej Przychodów i Skarbu Królestwa Polskiego Rzeczywisty Radzca Stanu *Ostrowski*, na własną prośbę otrzymuje dymisyą z rangą Radzcy Tajnego i prawem noszenia munduru odpowiedniego pomienionemu urzędowi.

— Wydane zostały następne wyłączne przywileje od Ministerstwa Skarbu: Cudzoziemcowi *Jauffriau*, na lat sześć, na nowy sposób robienia mozaiki za pomocą machiny wynaleziony we Francyi przez *Cretin*; — S.-Petersburskiemu kupcowi *Volhberg* na lat cztery, na wynaleziony przez chemika *Kreissig* sposób mycia i czyszczenia wszelkich tkani; — Obywatelowi *Gardelin* i Saskiemu poddanemu *Helfer* na lat dziesięć, na wynaleziony przez tego ostatniego sposób robienia elastycznej ceraty pod nazwaniem *stearolinu*; — Obywatelowi gub. Czernihowskiej *Gamaleja* na lat dziesięć, na wynaleziony przez niego sposób przygotowywania paliwa z rozmaitych traw i roślin nieużytecznych, a szczególniej ze trzciny.

UKAZY RZĄDZĄCEGO SENATU.

16 Lutego. Z ogłoszeniem potwierdzonych przez N. Cesarza nowej organizacii i etatu «Instytutu Korpusu Inżynierów Górnictwa.»

Tegoż dnia. O podatkach jakie mają opłacać zesłani na osiedlenie do Syberyi po przebyciu zakreślonego czasu w oddziale rzemieślników i w cechu sług.

18 Tegoż m. O wydawaniu bezpłatnie pasportów mieszkańcom gubernij w których w roku przeszłym był nieurodzaj.

21 Tegoż m. O zwiększeniu zapasów soli w niektórych magazynach gubernii Astrachańskiej i o pozwoleniu wywożenia ztamtąd soli na wolną przedaż.

5 Marca. Z ogłoszeniem rozkazu N. Cesarza aby więźniowie mahometanie w piątki, a żydzi w soboty uwalniani byli od robot dla modlitwy.

7 Tegoż m. O wydawaniu z Chersońskiej Izby Powszechnej Opieki pożyczek na grunta nieosiadłe.

Tegoż dnia. Z ogłoszeniem potwierdzonego przez N. Cesarza Zdania Rady Państwa o zostawieniu na zawsze, otworzonego dotąd w sposobie proby Kantoru Handlowego Banku w Charkowie, i o nowem jego urządzeniu.

9 Tegoż m. Z ogłoszeniem rozkazu N. Cesarza o tém, iż projekta i wyrachowania kosztu budów stawianych w górniczych zakładach nie mają być rozpatrywane w Zarządzie Dróg kommunikacii i Budów rządowych.

10 Tegoż m. Z ogłoszeniem potwierdzonej przez N. Cesarza Ustawy Szkoły wiejskiego gospodarstwa w Petersburgu. Szkołę tę ma utrzymywać swoim kosztem Cesarskie Wolne Ekonomiczne Towarzystwo. Przeznaczeniem jej jest kształcić gospodarzy do zarządzania własnemi lub prywatnemi dobrami. Należy do rzędu średnich naukowych zakładów i używa przywilejów służących gymnaziom. Trzydziestu uczniów ma być utrzymywanych kosztem Towarzystwa: prócz tego przyjmowani będą pensionariusze o swoim koszcie. Na koszt Towarzystwa mogą być przyjęci tylko synowie dziedzicznej szlachty. Wstępujący nie mają być młodsi od lat 14, ani starsi nad lat 18. Kurs nauk trwa lat cztery, piąty rok przeznacza się na praktyczne ćwiczenia, na powtórzenie specialnych przedmiotów i na zwiedzanie gospodarskich zakładów. Na roczne utrzymanie każdego z uczniów przeznacza się po 280 r. sr.

O CHOLERZE.

W Petersburgu: po 10 Kwietnia pozostawało chorych 322 — w ciągu doby przybyło 61 — wyzdrow. 16 — umarło 26 — po 11 Kwietnia pozostało chorych 341.

W ciągu doby przybyło 52 — wyzdr. 15 — umarło 30 — po 12 Kwietnia pozostało chorych 348.

W ciągu doby przybyło 38 — wyzdr. 25 — umarło 27 — po 13 Kwietnia pozostało chorych 334.

WIADOMOŚCI OGOLNE O CHOLERZE.

W gubernii *Kurlandskiej*, od 19 po 26 Marca zachorowało 14, umarło 3.

W gubernii *Wołyńskiej*, mieście Rownie, od 10 po 15 Marca, zachorował 1, umarło 2.

W ciągu Lutego i na początku Marca pokazali się nowi chorzy w gub. *Estlandskiej* w powiecie Esenbergskim. W ogóle zachorowało 12, z nich umarło 2, wszyscy pozostali wyzdrowieli i chorych więcej niema.

Z gub. *Kazańskiej*, *Witebskiej*, *Podolskiej*, *Grodzieńskiej* i Obwodu *Bessarabskiego* nowych wiadomości nie otrzymano.

9 Kwietnia 1849 roku.

KROLESTWO POLSKIE.

Warszawa, 20 Kwietnia.

Wypis z protokołu Sekretarjatu Stanu Królestwa Polskiego.

Z BOŻEJ ŁASKI,

MY MIKOŁAJ PIERWSZY

CESARZ I SAMOWŁADCA WSZECH ROSSYI

KRÓL POLSKI.

t. d., i t. d., i t. d.,

«Chcąc zapewnić dla Rzymsko-Katolickiego Instytutu KK. Demerytów dogodniejsze jak dotąd pomieszczenie, i znajdując zarazem potrzebę zaprowadzenia niektórych zmian w zatwierdzonej przez Nas w dniu 13 (25) Lutego 1837 r. Ustawie dla tegoż Instytutu, na przedstawienie Namiestnika Naszego w Królestwie Polskiém, postanowiliśmy i stanowimy.

Artykuł 1. Instytut KK. Demerytów w Liszkowie, gubernii Augustowskiej, ma być przeniesiony do suprymowa-

nego klasztoru KK. Benedyktynów na Łysej Górze, w gubernii Radomskiej powiecie Opatowskim.

Art. 2. W urządzeniu gmachu Instytutu zaprowadzony będzie dla KK. Demerytów system odosobnienia.

Art. 3. Posady Vice-Regensa i Prowizora Instytutu są zniesione, a natomiast utworzoną zostaje posada Intendenta Instytutu, która przez osobę cywilną sprawowaną będzie.

Art. 4. Do Intendenta należeć ma obowiązek trudnienia się szafunkiem funduszów, na utrzymanie Instytutu etatem oznaczonych, z całą onych rachunkowością, czuwanie nad wewnętrznym i zewnętrznym porządkiem pod względem administracyjnym; przy nim również zostaje zarząd służby niższej Instytutu.

Art. 5. Przy atrybucyach Regensa pozostaje zwierzchni dozór i kierunek Instytutu pod względem duchownym, tudzież karność nad Demerytami.

Art. 6. Wykonanie niniejszego Ukazu, niemniej przepisanie odpowiedniej instrukcyi w rozwinięciu onego, poleca się Radzie Administracyjnej Królestwa.»

Dan w Petersburgu dnia 8 (20) Marca 1849 r.

(Podpisano) «*MIKOŁAJ.*»

Przez Cesarza i Króla, Minister Sekretarz Stanu,
Ignacy *Turkuł.*

—

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

MIKOŁAJA I-go,

CESARZA WSZECH ROSSJI,

KROLA POLSKIEGO,

etc. etc. etc.

Rada Administracyjna Królestwa Polskiego.

Na przedstawienie Kommisyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, że zbiory cykorji krajowej w r. z. chybiły, że z tego powodu tutejsze fabryki pozbawione są możności zaopatrzenia się w miejscu w potrzebny im materjał surowy, Rada Administracyjna postanowiła i stanowi.

Art. 1. Od daty niniejszego postanowienia do dnia 19 Września (1 Października) 1849 roku, czyli do przyszłych zbiorów jesiennych wolno będzie sprowadzać z zagranicy na potrzebę fabryk krajowych cykorję surową w korzonkach, za opłatą cła wchodowego po 60 kop. srebr. od centnara.

Art. 2 Wykonanie tego postanowienia Rada Administracyjna Kommissjom Rządowym Spraw Wewnętrznych, oraz Przychodów i Skarbu poleca.

W Warszawie, dnia 15 (27) Marca 1849 roku.

Namiestnik, Jenerał-Feldmarszałek
(podpisano) *Xiąże Warszawski.*

Dyrektor Główny, Prezydujący w Kommisii Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, Senator Radzca Tajny,
(podpisano) *A. Storożenko.*

Sekretarz Stanu, Rzeczywisty Radzca Stanu,
(podpisano) *T. Le. Brun.*

—

Kommissja Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

«Na zasadzie Odezwy JW. Konsula Jeneralnego Królesko-Pruskiego, Kommisya Rządowa w powołaniu się na ogłoszenia z dnia 13 (25) i 19 (31) Stycznia, oraz z d. 15 (27) Lutego r. b. podaje do wiadomości powszechnej.

1.) Że zupełnie twarde i wysuszone skóry bydlęce, jako też dobrze opakowana wełna, przewożone być mogą przez Komory Strzałków i Skalmierzyce.

2.) Że Regencya Bydgoska, z powodu panowania w Królestwie Polskiem zarazy bydlęcej, zaprowadziła na granicy swego Departamentu takie same środki ostrożności jak i Regencya Poznańska, przeznaczając: do przeprowadzania trzody chlewnej i owiec, oraz do przewożenia produktów zwierzęcych Komorę Wojczyn, położoną w okręgu Inowrocławskim.

—

«Ministerstwo morskie Duńskie ogłosiło pod dniem 3-go Kwietnia r. b. w Kopenhadze, co następuje: «Ministerstwo morskie podaje niniejszém do wiadomości powszechnej, że oprócz portów i ujść rzecznych w xięstwach Szlezwigu i Holsztynu, ogłoszonych w stanie oblężenia od dnia 7-go Marca, również będą blokowane: od dnia 5-go Kwietnia, porty: Kammin, Swinemünde, Wolgast, Greifswalde, Stralsund i Rostock; a od dnia 12-go Kwietnia, porty: Piława i Gdańsk, jako też rzeki: Elba, Wezera i Jahde. O czém zawiadomieni zostali znajdujący się przy Dworze Królewskim reprezentanci Mocarstw przyjaźnych i neutralnych, i ogłoszenie takowe udzielaném będzie od właściwych komor celnych, każdemu okrętowi, przechodzącemu przez Sund lub Bełt.» O powyższem rozporządzeniu rządu Duńskiego, klassa handlująca Królestwa Polskiego uprzedzoną zostaje.»

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

AUSTRYA. *Wiedeń, 14 Kwietnia.* Gabinet Wiedeński przesłał nową notę z d. 5 b. m. P. Schmerling umocowanemu we Frankfurcie. Gabinet wyraża chęć izby J. C. W. Arcyxiąże Jan zachował nadal godność Wikaryusza Państwa, jako Xiążę który w zupełności usprawiedliwił ufność powszechną. Nie tak się rzecz ma ze Zgromadzeniem Narodowém, które upędzając się za marą jakiegoś idealnego Cesarstwa, zwątliło tylko węzeł jednoczący kraje niemieckie. Gabinet oświadcza, iż Austrya nie chce oddzielać się od Niemiec, lecz gdy missya deputowanych Austryackich ukończyła się z przyjęciem Konstytucyi, ci deputowani mają niezwłocznie opuścić zgromadzenie, w którém nie mogą już zasiadać od chwili kiedy to ciało obradujące zeszło ze swego prawnego stanowiska.

— Piszą z Pesth, 8 Kwietnia: «Walka trwająca już od tygodnia zbliżyła się do Pesth i znajduje się teraz w ciaśniejszych szrankach, odkąd 1 korpus, skutkiem poruszeń

nieprzyjaciela, z drogi na Szolnok przeszedł ku Gödöllö. Walka była krwawa. Poruszenie wsteczne armii Cesarskiej było spowodowane w wielkiej części przez strategiczne kombinacye. Tym sposobem bliższa jest swych rezerwów i może być wspierana od garnizonów Budy i Pesthu. Xiążę Windischgrätz nie opuszczał pola bitwy, Ban potykał się jak lew i osobiście pokilkakroć prowadził swą jazdę do attaku. Lubo nieprzyjaciel przewyższa nas siłą, nie tracіemy jednak nadziei zwycięženia.

Wiedeń, *15 Kwietnia*. Gazeta Lloyd z d. 22 b. m. donosi, że Cesarz Jmć mianował dowodzcą naczelnym armii Węgierskiej i Transylwańskiej barona de Walden, a Komendantem jeneralnym Wyższej i Niższej Austryi feldm.-lejtnanta Bohm, tymczasowego Gubernatora cywilnego i Wojennego Wiednia. Baron Josika dodany jest P. Welden dla kierowania wydziałem Cywilnym w Węgrzech. Feldmarszałek-lejtnant Wolgemuth udaje się też do Węgier, gdzie obejmie dowodztwo sześciu brygad. Marszałek Xiążę Windischgrätz powołany został do Cesarza, do Ołomuńca. Gazety nie dają żadnych wiadomości z Pesth, ale podług listów, po 9 Kwietnia niebyło tam jeszcze przyszło do wielkiej bitwy której się spodziewano. Powstańcy manewrują dla zbliżenia się do Waitzen, zapewna w celu wspierania twierdzy Comorn.

SCHLESWIG-HOLSTEIN. Gazeta Börsenhalle donosi, że 13 Kwietnia Sasi i Bawarczycy zdobyli fortyfikacye Düppel.

ANGLIJA.

LONDYN, *14 Kwietnia*. Twierdzą że Rząd ma zamiar wnieść bill znoszący karę zesłania za kradzież i zastępujący takową przez więzienie i kary pieniężne.

— Minister Spraw Wewnętrznych sir George Grey nie inaczej przyjął order Łaźni, jak na osobistą prośbę Królowej.

— Eskadra ewolucyjna dowodzona przez admirała Napier wróciła do portu Spithead.

— 8 b. m. przybył do Portsmouth Kommodor Hatham dowodzca eskadry angielskiej, krążącej po nad brzegami Afryki dla zapobiegania handlowi murzynów. Podług urzędowego raportu który złożył, ohydny ten frymark w ostatnich sześciu miesiącach powiększył się w sposób nadzwyczajny i eskadry angielska i francuzka, nie są w stanie go powściągnąć.

— Zgorzał w Londynie 29 Marca teatr zwany Olimpijskim; pożar ten uszkodził kilka przyległych budowli. Jedną z ciekawych okoliczności tyczących się tego gmachu, który był zbudowany za Wilhelma III jest to, iż drzewo jakie było użyte do jego budowy, pochodziło ze zdobytego na francuzach okrętu *Ville de Paris*, który Król podarował w tym celu Dyrektorowi teatrów.

FRANCYA.

PARYŻ, *14 Kwietnia*. Dzis P. Marrast obrany został po raz dziesiąty Prezesem Zgromadzenia narodowego.

— P. Raspail ratował się ucieczką od skutków processu wytoczonego przeciw niemu za obelgę uczynioną Panu Point.

— Posiedzenia Zgromadzenia Narodowego w dniach ostatnich zajęte były rozprawami nad rozmaitemi częściami budżetu. W Budżecie wydziału Skarbu Kommisya proponuje zmniejszenie około 6 miljonów; budżet prac publicznych zmniejszony został przez Zgromadzenie o 45 miljonów.

— Następne są szczegoły o zatrzymaniu Pretendenta do Tronu Hiszpańskiego hrabi de Montemolin, czyli, jak go royaliści nazywają, don Carlosa V. Zatrzymanie to miało miejsce 5 Kwietnia we wsi de St. Laurent de Cerdagne we Francyi, Xiążę usiłował dostać się do Hiszpanii ze czterema zaufanemi oficerami, kiedy patrol straży celnej zniweczył jego zamiar. Pretendent spadł z konia do rowu w chwili kiedy go przesadzał uciekając przed celnikami, został wzięty i odprowadzony wraz ze swemi towarzyszami wyprawy do Perpignan, do Prefektury Palicyi. Przybrał był fałszywe nazwisko, ale przez szczególne zrządzenie, sekretarz Prefektury znał go osobiście, albowiem podczas pobytu Xięcia jako więźnia w Bourges, pomagał mu w pracach chemicznych; niepodobna było dalej zachować incognito.

Pretendentowi towarzyszą trzy osoby; jedną z nich jest pułkownik Algarra, dwaj drudzy przybierają nazwiska wyraźnie zmyślone Ximenes i Gonzalès.

Xiążę był traktowany z należytemi względami, a oficerowie jego odprowadzeni do cytadelli Perpignan. Był on w prawdziwém niebezpieczeństwie, gdyż strażnicy celni, w niewiadomości swojej omal co znim nie postąpili jak z kontrabandystą. Wkrótce nadszedł przez telegraf rozkaz ażeby Xiążę i jego towarzysze wypuszczeni byli na wolność, albowiem Rząd francuzki nie uznaje sobie prawa zatrzymywania podróżujących nieuzbrojonych. Wszakże Rząd Hiszpański został ostrzeżony.

WŁOCHY.

W *Indépendance Belge*, z d. 14 Kwietnia czytamy: «Niemamy dotąd wiadomości wprost z Genui; gazety Turyńskie z d. 10 b. m. nic nam nowego nie donoszą, zawsze la Marmora jest panem jednej części miasta, druga w ręku powstańców, którzy już się biją, już traktują o pokój; wszakże możemy zapewnić że wiadomość która się rozeszła w Paryżu iż powstańcy poddali się 10 Kwietnia jest zmyślona, przynajmniej przedwczesna.

«Zgromadzenie Taskańskie odroczyło się do 15 Kwietnia dawszy nieograniczone umocowanie Dyktatorowi Guerazzi i upoważniwszy go do wypuszczenia biletów na nowe 2 miljony w dodatku do już wypuszczonych na 6 miljonów.

«Jenerał Austryacki baron d'Aspre wszedł 5 b. m. do Parmy na czele drugiego korpusu Austryackiego i objął natychmiast rządy w imieniu Xięcia Karola II.»

— Gazeta Paryska *Ere nouvelle* z d. 14 Kwietnia pisze że Sycylijczycy poddali się ostatniemu ultimatum Królewskiemu.

BREZYLIJA.

Zgromadzenie prowincyonalne Rio-Janeiro uchwaliło adress do Cesarza z wniesieniem iżby zaprosił Xięcia i Xiężnę de Joinville do obrania Brezylii za miejsce stałego pobytu. Komandor margrabia de Lisboa, Minister Brezylski w Londynie, składał to wezwanie Xięztwu de Joinville i był tłumaczem życzeń swych ziamków, co rychlejszego oglądania w ojczyznie siostry ich Cesarza.

HISZPANIJA.

MADRYT, *8 Kwietnia.* Umarł tu po długiej chorobie ojciec Xięcia Rianzarès, małżonka Królowej Matki Maryi Krystyny.

— Prybył tu nowoumocowany Minister Rplitej Francuzkiej P. Napoleon Bonaparte.

AMERYKA.

STANY ZJEDNOCZONE. Wiele domów New-Yorkskich, które prowadzą handel nieprzerwany z Indyami Wschodniemi, niechcąc go zaprzestać, ani stracić korzyści, które przedstawia Kalifornija, wpadły na następujący sposób. Wyprawiły do San-Francesco okręty ładowne towarami zastosowanemi do potrzeb miejscowych. Po sprzedaniu tych ładunków czyli wymianie ich na złoto, okręty pójdą ztamtąd do Chin, gdzie zabiorą ładunki herbaty w zamian za Kalifornijski kruszec, powrócą zaś do Stanów Zjednoczonych opływając Przylądek Dobrej Nadziei i obszedłszy tym sposobem dokoła świata.

— Gazeta jedna angielska wymienia fakt szczególny, wzięty z listu pisanego z Kalifornii. Niemało ludzi pracujących w stepach złotodajnych umarło z głodu, niemogąc za żadne skarby dostać żywności. Znaleziono ich trupy na worach piasku złotego który byli nagromadzili.

NAJPOŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

LONDYN, *14 Kwietnia.* Królowa Jmć z całym dworem wróci w przyszły Wtorek z zamku Windsor do pałacu Buckingham i tegoż dnia Xiążę Albert pojedzie do hrabstwa Lincoln, gdzie ma położyć kamień węgielny nowych doków w Great Grimsby. — Z powodu straty okrętów Duńskich w Eckernforde, *Times* pisze co następuje: «Lękancy się iżby ten wypadek nie miał najsmutniejszych skutków dla dalszego ciągu wojny. Będzie on powitany z niedorzecznym zapałem w całych Niemczech jako rodzaj tryumfu morskiego, lubo nie więcej ma podobieństwa do zwycięztwa, jak kiedy rybacy zabijają wieloryba, który osechł na mieliznie. Ale zazdrość i nienawiść przeciw władztwu morskiemu ludów skandynawskich dzielnie się przyłożyły do wciągnienia Niemiec w tę ohydną wojnę i zniszczenie okrętu linijowego Duńskiego jest czémś tak nadzwyczajném i niespodzianém. że poruszenie umysłów niemieckich z tego wypadku dójdzie do najwyższej exaltacyi, zkąd inād Duńczycy nadto się pośpieszyli ze wszczęciem na nowo kroków nieprzyjacielskich i trzeba wyznać że ta wyprawa na Eckernforde była bardzo źle prowadzona. Klęska której Duńczycy doznali na elemencie, który uważają za swój, niechybnie powiększy ich rozjątrzenie. Wszystko to każe nam mniemać, że wojna niniejsza będzie nader zawzięta i że jej następstwa będą dość ważnemi, ażeby zmusić inne wielkie Mocarstwa do zbrojnego wdania się.» — Odebrano wiadomości z wyspy S. Łucyi o powstaniu murzynów jakie tam wybuchnęło 9 Marca b. r, pod hasłem, Niech żyje Soulouque, «dzisiejszy Prezes Rplitej Haiti, murzyn. Bunt ten został uskromiony z pomocą znajdującej się w porcie goeletty francuzkiej, lecz jest obawa iżby rokosz nie rozszerzył się w głębi kraju.

PARYŻ, *15 Kwietnia.* Gazeta *Opinion Publique* donosi, że hrabia de Montemolin ze swemi dwoma adjutantami i Radzcą Prefektury przejechał przez Paryż, udając się do Calais. — Przedwczora miał miejsce pojedynek na pistolety między PP. Ledru-Rollin i Denjoy z powodu osobistego przymówienia się na Zgromadzeniu Narodowém, 11 Kwietnia. Sekundantami pierwszego byli PP. Felix Pyat i Joly (ojciec), drugiego PP. Baraguay d'Hilliers i de Laussat. Strzelano na komenderówkę; tylko pistołet P. Ledru-Rollin dał ognia, u P. Denjoy wypaliła jedna kapsułka. Swiadkowie uznali że się zadosyć stało wymaganiom honoru i pojednali przeciwników. — Minister Prac publicznych wydał okolnik iżby we wszystkich przedzięwzięciach i robotach Rządowych robotnicy nie pracowali w niedzieli i święta; «Odpoczynek świąteczny (powiada P. Lacrosse) jest potrzebny dla pracownika pod dwojakim względem i moralności i zdrowia». — X. Dupanloup mianowany został biskupem Orleanu, na miejsce X. Fayal, zmarłego z cholery.

SARDYNIJA. Abdykacya Króla Karola-Alberta niemiała dotąd charakteru urzędowego. W pośpiechu dla oddalenia się z obozu Król opuścił formalności potrzebne do tego ostatniego aktu Królewskiej władzy. Teraz dopiero wypełnił je w Tolosa przed notaryuszem i w obec czterech świadków, z których jednym był Naczelnik polityczny prowincyi. Akt podpisany pozostanie u Notaryusza który go przyjął, a kopija należycie poświadczona będzie przesłana do Turynu.— Monitor urzędowy Francuzki donosi, że Rząd odebrał depesze telegraficzne jednę z Turynu z dnia 12 a drugą z Lyonu 14 Kwietnia, potwierdzające wiadomość o zupełném poddaniu się powstańców w Genui.

AUSTRYA. Odebrano listy z Pesth po 10 Kwietnia; małe utarczki z powstańcami były częste ale do stanowczej bitwy nie było jeszcze przyszło. — Oblężenie fortecy Malghera pod Wenecyą będzie rozpoczęte 20 Kwietnia. Korpus od 20,000 ludzi z artylleryą obozuje w tym celu pod Mestre. Listy z Medyolanu donoszą, że marszałek Radecki przybędzie dla kierowania osobiście oblężeniem i szturmem Wenecyi. oraz że twierdza piemontska Alexandrya będzie zajęta 14 Kwietnia przez wojska austryackie. — Gazeta Powszechna Augsburska zbijając wisdomość o zgonie jenerała Umińskiego, twierdzi że ten jenerał od kilku miesięcy nie wyjeżdżał wcale z Wiesbade.

Ołomuniec, 9 Kwietnia. Cesarz zażądał Reskryptem od Bana Jellaczyc złożenia przez niego projektu o urządzeniu w Kroacyi ustanowień gminowych niezależnych. Obok tego N. Pan darował policzającą się na Kroacyi zaległość od 1,424,440 florenów.

DANIJA. Piszą z Hamburga z d. 13 Kwietnia że celem podróży Króla Duńskiego do Kopenhagi było wysłanie jenerała Oxholm do Londynu dla układów o pokoj. Xięztwa ze swej strony posłały tamże barona Heintzen. Ten krok ze strony Xięztw nastąpił w skutek rad odebranych z Berlina i Frankfurtu. — Donoszą z Flensburga 15 Kwietnia, że pułkownik Zastrow posłany był jako Parlamentarz dla wezwania Duńczyków do opuszczenia wyspy Alsen, co jeżeli nie będzie spełnione, wojska niemieckie wejdą do Jutlandyi. *(Journ. de S. P. Psz. Poln. R. I.)*

ROZMAITOŚCI.

KONCERT P. MONIUSZKI.

Koncert ten oceniony został w znakomitej publikacyi Petersburskiej w języku rossyjskim, pod nazwaniem *Pszczoły północnej* przez głównego jej wydawcę P. Tadeusza *Bułharyna*, którego feljetony powszechnie są znane równie z dowcipu jak i z trafności sądu. Nie możemy lepiej uczynić, jak na pierwszy raz umieścić przekład tego artykułu.

«Kantata *Milda*, utwor Pana Moniuszki, miała powodzenie zupełne i świetne, pomimo najbardziej niedostatecznych środków wykonania. Słuchaczy było dosyć, to jest, że prócz wyższych galeryj wszystkie miejsca w sali były zajęte i wszyscy byli zachwyceni prześliczną muzyką. Szczególniej to nas uradowało, że znakomici ruscy kompozytorowie, tudzież wirtuozi-lubownicy oddali P. Moniuszce zupełną sprawiedliwość, a jego samego przyjęli do swego grona ze starodawną ruską uprzejmością. Wysoki talent Pana Moniuszki prawdziwie zasługuje na takie przyjęcie. Muzyka Kantaty, zastosowana doskonale we wszystkich swoich częściach do treści poematu, jest też muzykalnym poematem, wyrażeniem namiętności i żywego uczucia, bez tego niemasz prawdziwego poematu. Instrumentacya wyborna. Ta wysoka a razem miła, przyjemna muzyka, obok głębokiego uczucia pełna jest tej to serdecznej prostoty, którą tylko genialni ludzie wydać umieją. Napuszoność i wyszukane frazy i w muzyce i w literaturze są pewną cechą mierności. Trzymając się treści poematu trzeba było wyrażać się motywami, odpowiedniemi charakterowi Litwy w epoce przed-chrześciańskiej i wszystko to wypełnione przez kompozytora jak najtrafniej. Największa trudność jaką zwyciężył w swym utworze, są to części wstępne czyli przechodnie, które nazwał *opowiadaniem*. Nie są to ani recitativa ani arye, lecz cóś pośredniego, przepełnionego melodyą i wyrazem, stosownie do treści opowiadania. Chory doskonałe, modlitwa kobiet i mężczyzn przed ołtarzem Mildy prześliczna, duo Mildy i Romoisa, wzniosły utwor, kawatina Mildy i przeklęctwo Perkuna; — wszystkie te części całości można nazwać arcydziełami. Szkoda że arya Zorzy i niektóre inne kawałki zostały opuszczone dla braku śpiewających. Uwertura zachwyciła wszystkich i korzystnie uprzedziła Publiczność dla kompozytora, który rzęsiste odebrał oklaski i wywołany był pokilkakroć. Jeżelibyśmy nie słyszeli sądu znanych ruskich kompozytorów i artystów-amatorów, nie poważylibyśmy się wyrokować sami o tak wysokim utworze; ale teraz śmiało możemy wynosić dzieło, które sprawiło tak piękny effekt na Publiczności i ocenione zostało przez znawców i najbardziej właściwych sędziów; winszujemy przeto P. Moniuszce tak chlubnego powodzenia w stolicy Cesarstwa. Milda była w Litwie boginią piękności i piękna Pani Ducpétiaux pokazała się dostojną jej przedstawicielką. Głos jej prześliczny i śpiewała wybornie. Musimy dodać na większą jej pochwałę, że podczas gdy inne śpiewaczki i śpiewacy pod różnemi pozorami wymówili się od udziału w koncercie, Pani Ducpétiaux, ażeby wybawić kompozytora od kłopotu, podjęła się swej partyi bez pieniężnego wynagrodzenia. Szlachetny rys charakteru, dobrze odpowiadający nadobnej powierzchowności artystki. Głos P. Bonoldi nie jest rozciągły, ale on śpiewa pięknie i doskonale zna muzykę. Orkestra P. Hillmann, zbyt dla takiej kompozycyi nieliczna, wypełniła wszakże swoję rolę z gorliwością i znajomością rzeczy. Chór kobiet był bardzo dobry, ale chór mężczyzn mógłby być lepszym. Wyobrażamy sobie jakiby effekt sprawiła Kantata Milda, jeżeliby była wykonana na Wielkim teatrze, z tak liczną orkestrą i z tak wybornemi chorami, jakie były przy wykonaniu kompozycyj Berlioza i gdyby do tego w kantacie uczęstniczyła Pani Viardot Garcia i Rubini! A Milda bez wątpienia dostojna jest takich środków wykonania. Dla ludzi przewodniczących się we wszystkiém przesądami, oceniających ludzi nie według osobistej ich wartości, ale według miejsca urodzenia, dla takich mówię, ważną przywarą w kantacie P. Moniuszki będzie to, iż kompozytor nie jest cudzoziemcem. Zagraniczni bazgracze piszą wszelkie niedorzeczności o Rossyi i nawet twierdzą, że wszystkie plemiona słowiańskie pozbawione są daru wynalazczego. Wartoż na to odpowiadać? Jesteśmy pewni, że utwor P. Moniuszki miałby powodzenie i w Paryżu i w Londynie i w Wiedniu. Berlioz wyznał że nigdzie nie spotkał tak doskonałych znawców muzyki jak w dobrém towarzystwie Petersburskiém — i ci to znawcy uznali Kantatę P. Moniuszki dziełem doskonałem. Cóż więcej mamy powiedzieć.»

Позволяется печатать. 14 Апрѣля 1849 года. *Ценсоръ И. Срезневскiй.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.